

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyň JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Hany Kadaňové, Ph.D., ve věci

žalobce: **OAKS Consulting s.r.o.**, IČ 28897803, sídlem Nad rybníkem 90, Praha 9
zastoupený advokátem Mgr. Michalem Hrnčířem, sídlem Karolinská 661/4,
Praha 8

proti

žalované: **Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky**, sídlem Orlická 2020/4,
Praha 3

o žalobě proti rozhodnutí ředitele Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky ze dne 14. 2. 2019, č. j.: VZP-19-00302241-D1A5

takto:

I. Rozhodnutí ředitele Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky ze dne 14. 2. 2019, č. j.: VZP-19-00302241-D1A5, a rozhodnutí Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky ze dne 7. 12. 2018, č. j.: VZP-18-04324492-D1A5, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.

II. Žalovaná je povinna na náhradě nákladů řízení zaplatit žalobci částku 15 342 Kč do jednoho měsíce od právní moci rozsudku k rukám Mgr. Michala Hrnčíře, advokáta.

Odůvodnění

[1] Žalobce napadl shora uvedené správní rozhodnutí, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno správní rozhodnutí, kterým byla odmítnuta žádost o informaci ze dne 22. 11. 2018 (spotřeba léčivých přípravků ze skupiny inhibitory tumor nekrotizujícího faktoru alfa – TNF-alfa – a inhibitory interleukinu). Žádost byla odmítnuta podle ust. § 15

odst. 1 ve spojení s ust. § 2 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „zákon o informacích“).

[2] Žalobce napadl rozhodnutí v celém rozsahu, domáhal se zrušení obou správních aktů a nařízení žalované povinnost tyto informace poskytnout. V žalobě uvádí, že z rozhodnutí je seznatelné, že žalovaná informacemi disponuje, když se nejedná o vytváření nových informací, neboť se jedná o data, které shromažďuje. Na povinnost poskytnout informace nemá vliv to, že data nejsou oficiálním výstupem žalované, závěr o provedení rozsáhlé analytické činnosti považuje za zjevně nepravdivý, neboť požadoval, aby žalovaná ze svých informačních systémů vybrala data uvedená ve smlouvách uzavřených mezi poskytovateli zdravotních služeb a zdravotními pojišťovnami. Jedná se tak o vyhledání a export dat, nikoliv o provedení analýzy. Poukázal rovněž na rozhodnutí ministerstva zdravotnictví ze dne 30. 5. 2018, čj. MZDR 22420/2018-2/PRO, kterým ministerstvo zrušilo rozhodnutí Ústavu zdravotnických informací a statistiky ve věci obdobné žádosti.

[3] Dále žalobce rozebírá termín analýza, když zde pojmově o nic takového jít nemůže, může se jednat případně o mimořádně náročné vyhledání informací, na což ovšem zákon pamatuje jinými instituty (zaplacením úhrady podle ust. § 17 zákona o informacích). Poukazuje na judikaturu (nález Ústavního soudu ze dne 16. 6. 2015, sp. zn. I. ÚS 3930/14, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2012, čj. 1 As 141/2011-67). Na základě těchto rozhodnutí uvádí, že v případě jeho žádosti se nejedná o žádnou činnost, která by vyžadovala zvláštní intelektuální náročnost, poukazuje na ústavněprávní záruky na přístup k informacím, na jeho funkci ve vztahu ke kontrole veřejnosti k nakládání s veřejnými prostředky.

[4] Žalovaná s žalobou nesouhlasila a navrhovala její zamítnutí, přičemž důvody jsou obsahově obdobné, jako v odůvodnění napadeného rozhodnutí.

[5] V odůvodnění napadeného správního rozhodnutí je mj. po konstataci průběhu správního řízení (které je mezi účastníky v procesní rovině nesporné) uvedeno, že požadavek na poskytnutí informací jde nad rámec přiměřenosti, neboť tyto údaje nelze považovat za oficiální výstup žalované, je poukázáno na ochranu povinného subjektu ve vztahu k zákonu o informacích a judikaturu (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu čj. 4 As 37/2011-93 a 8 as 9/2013-30). Informace, které žalobce požaduje, nemá žalovaná i k dispozici v podobě jednoznačných výstupů, žalobce se tak proto domáhá rozsáhlé analytické činnosti, data mají být výstupem z této analýzy, tato data tak nemá žalovaná objektivně k dispozici. Dále následuje velmi obecný poukaz na povahu práva na informace. Podrobněji je uvedeno, že požadované informace nemá žalovaná v rámci informačních systémů a datového skladu k dispozici, kdy provedení obsáhlé selekce a transformace dat prostřednictvím SQL skriptů je značně rozsáhlou analytickou činností jdoucí nad rámec povinnosti poskytovat informace. Žalovaná by tak byla nucena zjišťovat nové výstupy, které pro svou činnost nezpracovává. Datové rozhraní žalované v rámci informačních systémů neeviduje údaje v podobě požadované v žádosti, případně v podobě konkrétně existujících výstupů z aplikací, jde tak o požadavek na sdělení informací neexistujících. K přiloženému rozhodnutí ministerstva zdravotnictví (zmíněnému shora) je uvedeno, že se jedná o nesrovnatelné řízení.

[6] Při ústním jednání účastníci na svých procesních stanoviscích setrvali, přičemž soud konstatoval k důkazu listiny předložené při tomto ústním jednání.

[7] Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu (ust. § 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s.ř.s.“), a o důvodnosti podané žaloby uvážil takto.

[8] Pro zjednodušení městský soud uvádí, že podle jeho názoru obsahově velmi obdobnou a právním konfliktem totožnou věc již projednával v jiném senátě, proto v právním názoru i tento senát odkazuje na tato rozhodnutí a z nich vychází (rozsudek zdejšího soudu ze dne 5. června 2019, čj. 8 A 167/2018-90, a ze dne 27. listopadu 2019, čj. 14 A 99/2019-50 a 14 A 100/2019-61). Proto soud v právním posouzení věci na odůvodnění těchto rozsudků odkazuje, a k vypořádání žalobních bodů tak konstatuje následující (soud cituje z rozsudku čj. 14 A 99/2019-50, který je účastníkům znám, neboť jsou titíž, jako v tomto soudním řízení): *„Soud se proto při posuzování, zda se jedná o novou informaci, zabýval shora uvedenými kritérii a dospěl k jednoznačnému závěru, že se o vytvoření nové informace nejedná. Žalovaná nesporně, že žalobcem požadovanými daty disponuje. Uvádí, že pro získání těchto informací by bylo nutné provést značně rozsáhlou selekci a transformaci dat prostřednictvím SQL skriptů. Soud má za to, že vytvoření SQL skriptů je pouhým nástrojem, který umožní žalované sestavení požadované informace mechanickým způsobem. Jedná se o IT nástroj, umožňující selekci a transformaci dat z jejího datového skladu. Jedná se tedy o „výtah z databáze“ ve smyslu důvodové zprávy k zákonu a nikoliv o právní ani odbornou úvahu žalované spadající do její působnosti tj. týkající se její činnosti a veřejného zdravotního pojištění. Takovou úvahu by musel vytvořit odborný aparát žalované vykonávající její zákonné povinnosti vyplývající ze zákona o veřejném zdravotním pojištění, nikoliv její IT pracovníci, kteří spadají do aparátu administrativního. Zcela jistě by všechny žalobcem požadované informace bylo možné vyhledat ručně nahlédnutím do dat, které vede žalovaná k jednotlivým pojištěncům a poskytovatelům zdravotních služeb. Takový postup by byl zcela jistě náročný na pracnost a čas. Existuje-li mechanický nástroj, který žalovaná může k této činnosti využít, aby bylo vyhledávání rychlejší a efektivnější, a žalovaná takovými nástroji disponuje resp. je schopna je v přiměřeném časovém horizontu vyrobit (což žalovaná ani nepopírá), pak je její zákonnou povinností tak učinit. Pokud žalovaná svými rozhodnutími odepřela tyto informace vydat s odkazem na § 2 odst. 4 informačního zákona, jsou její rozhodnutí nezákonná. A na uvedeném nic nemění, zdali jí zákon ukládá těmito informacemi disponovat či nikoli, klíčový je fakt, že informacemi disponuje.*

Co se týče námitek, že žalobce podává své žádosti nikoliv z důvodu veřejného zájmu ve smyslu nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. IV. ÚS 1378/16, ale pouze pro své podnikatelské účely, soud uvádí, že má za to, že tento náleze se týká žádosti o osobní údaje a platy státních zaměstnanců (střet dvou ústavně zaručených práv) a na daný příklad nedopadá. Soud vychází v této věci z obecné dikce čl. 17 odst. 5 LZPS, tj. že státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti s tím, že podmínky a provedení upravuje informační zákon. Soud má za to, že údaje, které žalobce požaduje (tj. o spotřebě zvlášť účtovaných léčivých přípravků), spadají do činnosti žalované a ta je proto

povinná je poskytnout komukoliv, kdo o to požádá. Veřejný zájem je zde dovozen přímo z dotazu, jelikož i žalobce je součástí veřejnosti a v tomto případě nemusí splňovat další kritéria uvedená v tomto nálezu jako je např. postavení tzv. hlídačského společenského psa nebo zájem rozpoutat veřejnou diskuzi na dané téma.

Nad rámec výše uvedeného pak soud připomíná, že právo na informace je garantováno každému na základě čl. 17 Listiny základních práv a svobod; lze jej omezit pouze zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná mimo jiné pro ochranu práv a svobod druhých. Provádění tohoto základního práva zabezpečuje zákon o svobodném přístupu k informacím, jenž je vystavěn na principu obecné povinnosti poskytovat veškeré informace týkající se působnosti povinných subjektů s taxativně vymezenými výlukami z této povinnosti. Žalovaná je povinným subjektem, pročez je její obecnou povinností poskytovat informace, s nimiž disponuje a jejichž neposkytnutí nepodléhají některé z výluk dle informačního zákona.

K tomu soud připomíná (a uvedené v průběhu řízení ani žalovaná nikterak nerozporevala), že žalovaná zpracovává velké množství dat, která používá primárně za účelem plnění zákonem stanovených úkolů v podobě jednotlivých výstupů, například při určení výše úhrady jednotlivým poskytovatelům zdravotních služeb. Možnost seznámit se s výstupy samotnými, ale i s daty, která vedla k takovým výstupům, je nezbytným předpokladem efektivní kontroly výkonu veřejné správy. I když se jeví jako odůvodněné tvrzení žalované, že žalobce požaduje předmětná data především za účelem své podnikatelské aktivity, tak tento účel žádosti sám o sobě nemůže zdůvodnit neposkytnutí informací. Nelze vzít ze zřetele, že i poskytnutí dat pro tyto účely představuje kontrolu žalované, minimálně v tom smyslu, zdali jsou jí poskytnuté veřejné prostředky vynakládány hospodárně a v souladu se zákonem či jeho principy (viz také bod 50).

A této povinnosti není žalovaná zproštěna ani údajnou složitostí zpracování podané žádosti o informace. Soud k tomuto (nad rámec výše uvedeného) poznamenává, že se lze domnívat, že žalobce požadoval informace ve formátu, ve kterém je sama žalovaná vyžaduje od poskytovatelů zdravotních služeb a tedy sama eviduje, takže výtah požadovaných informací z vedené databáze by se jevil jako možný. To potvrzuje fakt, že v minulosti či v případě jiných žádostí obdobné informace žalovaná poskytla. A pokud by skutečně seznala, že se jedná o mimořádně rozsáhlé vyhledání informací, nic nevylučuje, aby poskytnutí informací spojila s předchozí úhradou nákladů ze strany žalobce. V tomto případě by však musela řádně, s odkazem na konkrétní přezkoumatelná tvrzení svých správců počítačové sítě a samotných databází, prokázat, že se jedná o složité vyhledání požadovaných informací, a to i s přihlédnutím k tomu, že s těmito pracovníky žalované v minulosti žalobce projednával, v jaké podobě má žádat o souhrn jím požadovaných informací.

Soud navíc podotýká, že s ohledem na zásadu poskytování (a nikoli neposkytování) dat, které povinný subjekt shromažďuje, by žalovaná měla otevřeně přistupovat k vyřizování podaných žádostí o informace a neodmítat podané žádosti en bloc, nýbrž případně alespoň některé informace poskytnout a pouze ve zbytku (pokud by pro to byly zákonné důvody) zčásti žádosti odmítnout. A pro rozhodování žalované nemůže být určující, zdali jí poskytnutá data budou zcela korespondovat s úsudkem a požadavkem žadatele. Povinností žalované je v maximální možné míře žádosti vyhovět, přičemž je pak na žalobci, aby případně rozporoval, jaké informace mu byly poskytnuty.“

[9] Z tohoto důvodu tak soud jak napadené, tak prvostupňové správní rozhodnutí zrušil pro nezákonnost podle ust. § 78 odst. 1, 4 s.ř.s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, přičemž prozatím nebyl možný postup podle ust. § 16 odst. 4 zákona o informacích, aby soud nařídil žalované tyto informace poskytnout, neboť zatím není jasné, zda v souboru

dat nejsou informace, které poskytnout nelze (např. osobní data pojištěnců apod.). Soud uvádí, stejně jako v předchozích rozsudcích, že pokud vyhledání informací bude mimořádně náročné, lze jít cestou požadování příslušné úhrady.

[10] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Vzhledem k tomu, že ve věci byl úspěšný žalobce, má právo na náhradu nákladů řízení, které jsou tvořeny soudním poplatkem a odměnou za zastupování advokátem, a to za tři úkony a tři režijní paušály (převzetí věci, sepsí žaloby, účast u ústního jednání, přičemž za úkon soud nepovažuje sepsání repliky, neboť ta pouze opakuje argumentaci již uvedenou v žalobě). Odměna byla zvýšena o daň z přidané hodnoty, neboť advokát je plátcem této daně, a byla přisouzena advokátovi. Konkrétní výpočet nákladů řízení je následující: odměna - 3100 Kč x 3 + 21% DPH, režijní paušál - 300 Kč x 3 + 21% DPH, soudní poplatek - 3000 Kč, celkové náklady řízení bez vyčíslení DPH : 13200 Kč, DPH 21% : 2142 Kč, celkové náklady řízení s vyčíslením DPH : 15342 Kč.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou (2) týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 16. ledna 2020

JUDr. Ladislav Hejtmánek, v.r.
předseda senátu

